

11

UNIVERSITA KARLOVA
T. G. MASARYKOVI

SEMINÁRIUM

Hist.-práv.

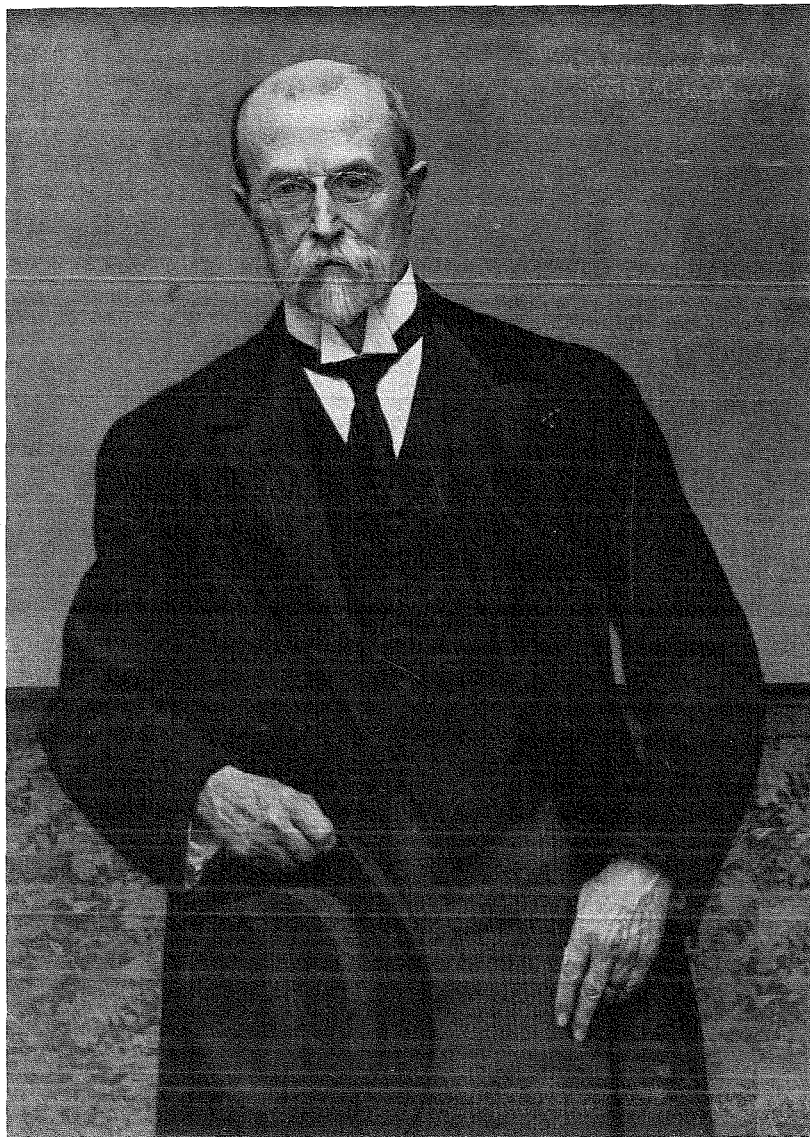
LEKTOŘOVNA

oddělení

11-C-307

UNIVERSITA KARLOVA

T. G. MASARYKOVI

Originál V. Hynaise

T. g. Masaryk.

PROJEVY A PŘEDNÁŠKY

PRAHA - BŘEZEN 1935

SLAVNOSTNÍ SBOR

Koupi od	<i>J. J. Bělobrý</i>
Darem od	
v	<i>Prase</i> za Kčs <i>95-</i>
Inv. č.:	<i>37.759</i>
Sign	

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
STARÝ FOND
Č. inv.: *0724*

KNIHTISKÁRNA „ORBIS“, PRAHA XII.

LIBROTECA
1916
1916
1916

VÍTĚZSLAV NOVÁK
T. G. MASARYKOVĚ
Mužský sbor na slova J. S. Machara

Zpívalo Pěvecké sdružení pražských učitelů

Dirigoval prof. Metod Doležil

J. S. Machara. T. G. Masarykovi. *mf. hroudy*

Věru, ve spínání jejím zhrpem.

4 Jako hraničel, i v dál, rochohy vich, močův údony, osle, i v

jaké kral národem vošm mto uand, vuid i: kóval křipim kóvalm,

moči jmo, hraniing, hodu mto. Du. Doležil, je voblot uos.

otěing. Dnd dnd, dnd dnd, dnd dnd, Masaryk, dnd dnd, dnd dnd.

dnd, dnd dnd, dnd dnd, Masaryk, dnd dnd, dnd dnd.

PROJEVY A PŘEDNÁŠKY

Jako psanec šel jsi v dál
pochopy všech mocných štvaný,
vrátil jsi se jako král
národem svým milovaný;

svět jsi prošel křížem krázem,
moře, jeho pevniny,
holou rukou dobýváje
volnost naší otčiny.

Bud' zdrav, bud' zdrav, bud' zdrav,
Masaryku, bud' nám zdrav!

Starý svět se zhroutil juž,
koruny se v blátě válí,
súčtoval jsi, prostý muž,
s císaři a generály;

slavné dílo dokonáno,
dnes tam jméno tvé se stkví,
Hus a Žižka, Komenský kde
září v bílém souhvězdí.

Bud' zdrav, bud' zdrav, bud' zdrav,
Masaryku, bud' nám zdrav!

Věky budou vděčně stát
před tím jménem, vůdče drahý,
zázrakem nám budou plát
tvoje činy, vůle, snahy,

my, jimž dáno žiti s tebou,
volnosti té chcem být stráž,
přisaháme zachovat ji
všem budoucím, otče náš.

Bud' zdrav, bud' zdrav, bud' zdrav,
Masaryku, bud' nám zdrav!

JEHO MAGNIFICENCE REKTOR UNIVERSITY KARLOVY
PROF. JUDR. JOSEF DRACHOVSKÝ

Zahajuje významnou a radostnou slavnost, již Karlova universita uspořádala na paměť 85. narozenin presidenta republiky T. G. Masaryka, musím především zdůrazniti, že Karlova universita má k této slavnosti zvláštní právo a povinnost.

Vynikající tento syn naší vlasti, který podle slov pamětního zákona „Zasloužil se o stát“, už roku 1882 stal se jejím profesorem a bez přerušení zůstal jím až do dnešního ctihodného titulu čestného profesora. Ani obtíže a stihání doby válečné nemohly tento svazek zrušiti.

Zásluhy presidenta Masaryka na poli politickém, vědeckém, všeobecně kulturním i pedagogickém byly a budou povolanými znalci podrobně vyloženy; na tomto místě chtěl bych zdůrazniti především jeden charakteristický rys jeho povahy, který udává směr veškeré jeho práci od raných začátků až do dnešní doby.

Jest to ona neukojitelná touha po pravdě, její hledání, očisťování od nesprávných příměšků a snaha po zformování života podle pravdy a tím i spravedlnosti.

Toto hledání vede jej k bojům a nesnázím, na cesty vůlí diktorvané i jak již je život s sebou přináší, ale výsledek podává skvělé heslo republiky „Pravda vítězí“, jež jest zároveň oslavou bojovníka za pravdu.

Universita Karlova jsouc hrda právem na tohoto svého příslušníka, přeje mu v tento slavnostní den zdraví a dlouhé ještě možnosti práce, a to jest i nejlepším přáním státu.

Rektor konstatoval s radostí přítomnost členů rodiny pana presidenta, jež svědčí o intimních vztazích jeho k universitě.

Vítal zástupce sborů zákonodárných, členy vlády a velmi hojně zastoupený sbor diplomatický, jehož přítomnost poskytla slavnosti zvláštního lesku.

Obrátil se k jiným vzácným hostům a zdůraznil, že členové sborů učitelů a občanských akademiků jsou spolupořadatelé slavnosti.

Vzdav povinný dík řečníkům, Sdružení pražských učitelů a členům Národní gardy 2 hlavního města Prahy i všem, kdož se o slavnost zasloužili, končil slovy:

Nechť slavnost svědčí radostné vděčnosti a zdůrazní příklad pro budoucí pokolení!

JEHO MAGNIFICENCE PROF. PHDR. JOSEF PEKAŘ

Dovolte, abych úvodem předeslal krátkou vzpomínku. Znázorní nám živěji význam dnešní oslavy a dosah převratu, jež nám bylo prožiti v dějinném vývoji posledních let.

O hlavě našeho státu mluvím s tohoto místa po druhé — po prvé to bylo před víc než 18 lety, uprostřed světové války, kdy jsem se ve slavnostním smutečním shromáždění naší university loučil se zemřelým císařem Františkem Josefem a vítal na trůně dědice jeho, císaře Karla. Úloha, jež byla na mne tenkrát z vůle akademického senátu vznesena, byla v dané situaci zvláště obtížná, také proto, že jsem měl za svou povinnost dáti pokud možná zřetelný výraz českému stanovisku. Konče řeč svou pověděl jsem: „Teskná myšlenka nám praví, že stojíme zase na velkém rozhraní svých osudů. Vzpomínka zalétá do minulosti, aby v ní našla nápravu pro budoucnost. V hořkostech posledních dvou let nejednou zachvělo se bolem srdce naše, ale nebyla zlomena naděje naše.“ Jaká to naděje prochvívala ty vzrušené věty, bylo patrné z doslovné citace císařova slibu ze září 1871 obnovit korunovační přísahou své uznání státního práva našeho. „Věřme,“ pravil jsem, „že budoucnost napraví, co minulost zameškala,“ i z pozdravu k nastupujícímu novému panovníku jako králi českému, Karlu III. V době, kdy policejně-vojenský režim ukládal ještě jakékoli politické iniciativě české přísné mlčení, bylo tu po prvé a to v přítomnosti c. k. místodržitele, užito příležitosti, aby k slovu se přihlásil nejvyšší postulat národní. Vzpomínám svého projevu jen z toho důvodu, že on mně, jak věřím, dává právo mluvit i dnes, kdy jde o oslavu konečného vítězství národní touhy, vítězství sic v podobě zcela jiné, než byla ta, o níž bylo lze upřímně státi, dokud nebylo opory pro možnosti dále jdoucí, ale již jsem uvítal horoucně, když

nebylo již pochyby, že nová epocha dějin vstupuje na místo zřícené minulosti.

Smutečního holdu na počest zemřelého císaře byla účastna obec profesorů a docentů naší university v úplnosti snad nikdy nevidaná. Jen dva členové sboru učitelského nebo jen dva zejména chyběli, oba z fakulty filosofické: profesor Masaryk a docent Beneš, oba velezrádci, agitující již za hranicemi pro rozbití Rakouska a zřízení samostatného státu českého. Chyběli mezi námi, ale jistě byli mnohonásob přítomni v mysli všech účastníků: bude jim údělem doživotní exil v cizině či snad po letech návrat z panovníkovy milosti, či snad — s možností dále jdoucí, s návratem vítězů do osvobozené vlasti, počítala tenkrát — bylo to 4. prosince 1916 — sotva většina přítomných. Uplynula dvě léta — a Praha, celá Praha ve vrcholném nadšení vítala ve svých ulicích triumfální vjezd Masaryka osvoboditele, Masaryka presidenta republiky Československé, vstupujícího na hrad pražský, aby na posvátném místě, kde od víc jak tisíciletí nastupovali na trůn knížata, králové a císařové z boží milosti, aby ujali se vlády české země, stanul v čele státu jako prostý občan, stanul tam s právem vyšším, jež pouhý rod dáti nemůže, s právem tvůrce a dobyvatele, vítěze nad staletou říší a staletou dynastií. Nevkročil do chrámu sv. Víta, aby modlitbou díky k Bohu vyvrcholil tu jedinečnou, bezpříkladně úspěšnou cestu k triumfu, jež jej, jako žádného předchůdce v dějinách, vedla zpět do svobodné vlasti přes všechny díly a oceány světa — i tak mělo býti dáno najevo, že nemíní se vázati vzory a tradicemi přemožené minulosti, že přichází nový muž a s ním nová doba: *novus rerum nascitur ordo!*

I to, co přinášel darem své vlasti, samostatný stát demokratické republiky československé, bylo zajisté revolučním novotvarem, jež hož vůbec nepoznaly naše dějiny. Bylo to něčím, čeho nepoznaly dějiny od více než 400 let, i pokud šlo o pouhou existenci suverénního státu českého. Česká státní bytnost zůstala sic právně nedotčena po celé skoro půldruhé století po Bílé hoře — ale tenkrát

podobně jako dříve soustředěny byly hlavní znaky suverenity v osobě králově, o důležitých funkcích státní moci se zahraniční politikou v popředí rozhodoval především panovník sám, panovník, jenž vládl zároveň i v jiných státech sousedních, zejména v říši a v Uhrách. O českém stanovisku, o české politice nebylo lze za takových okolností dobře mluvit — byli jsme sic jádrem, ale i jednou z dílčích složek veliké, v životě i povědomí Evropy již pevně zakotvené říše, v jejímž běžném mezinárodním označení se jméno Čech vůbec nevyskytovalo a jejíž panovníci nebyli ani rodem ani smýšlením Čechové. Jistě byly známy i Masarykovi tyto souvislosti — on však raději, hodnotě historický význam svého díla, myslil na Bílou horu, na Komenského, to jest víc na kulturní a mravní než na politický dosah vydobyté moci. Duch protireformace byl sic dávno poražen, ale Masaryk bojuje o rozbití Rakouska, měl na mysli především vše, co v něm spatřoval zpátečnického a reformy neschopného, co bylo, jak věřil, zatíženo zaostalou minulostí, dynastií a monarchií samu, vliv aristokracie a hierarchie v to počítaje. Ano, šlo mu o ještě více, o vítězství tohoto nového ducha ve všem sousedství, o novou Evropu, vybudovanou na základech demokracie k mírové a kulturní spolupráci, nesené myšlenkami svobody a práva. Katastrofální zhroucení i druhých dvou velikých monarchií ve středu a na východě Evropy, jež bylo úvodem i závěrem k tragedii Rakouska, bylo velkolepým pozadím dějinné scény a zdálo se býti velkým záslibem zralosti a zdaru jeho myšlenky.

Čeho v tom směru Masaryk s pomocí Benešovou dosáhl, je podivuhodné: jméno Masarykovo musí se zřetelem k historické jedinečnosti dosahu a povahy díla náležeti k největším v našich dějinách. Je pravda, že sám jediný neměl naprosto sil, aby vykonal to, co zveme jeho dílem, ani že nevstoupil v zápas sám jediný (z předních významných iniciátorů vzpomeňme zejména Arnošta Denise) — tou strašnou dějetvornou silou byla zajisté světová válka, v níž se koalici bezmála všeho starého a nového světa teprv po čtyřletém

přetěžkém zápase podařilo zdolat Německo a Rakousko. Co v tom boji dokázalo Německo vojensky podivuhodného, musí být vždy vážným poučením pro budoucnost, také Rakousko přesevřdčilo, že byly poněkud ukvapené obvyklé prognosy o jeho malé soudržnosti a odolnosti. Teprve když vyčerpáno bylo do dna vše, co bylo podmínkou života a obrany, když byly ztraceny poslední naděje, ba i nervy, vzdalo se, či lépe řečeno vydalo se samo na smrt. Lze proto říci, že by česká samostatnost byla po zničení ústředních mocností hotovým nebo dosažitelným ziskem i bez zasažení Masarykova, bez úspěšné revoluční akce za hranicemi i bez zdaru revoluce domácí? Soudím, že není možná zodpovědět otázku záporně — je naopak víc než pravděpodobno, že by Francie a Anglie, kde vlivné kruhy si přály Rakousko zachovat, a to jako žádoucího budoucího spojence proti Německu, samy přispěly k tomu, aby v zmenšené sice a na Němce, Čechy a Maďary omezené říši Habsburků zaujaly české země důležité místo jako stát se značnou samostatností; snad i Slovensko, podrobené režimu asi jako Sársko, nemusilo být cele ztraceno. Bylo by dnes ovšem bezúčelno zdržovati se déle u těchto vratkých kombinací: dějiny samy přinesly rozřešení, rozřešení, jež v dané situaci bylo jedině možné, dějiny, jejichž mluvčími byli naši revolucionáři s Masarykem a Benešem v čele, i národ s jejich postupem souhlasící ve vlasti. Že Masaryk přičinil se rozličně, aby válečná výzbroj Dohody byla posílena argumenty mravní povahy, heslem boje za potlačené právo a sebeurčení národů (i v tom byl Denis předchůdcem a účinným spolubojovníkem jeho), že spolu s Benešem užili všeho, aby francouzskou, anglickou, ba i americkou politiku získali včas pro své řešení (v Rusku připravili půdu české revoluční pracovníci dříve), aby vyvrátili pochybnosti a námítky, a aby brzo opravdovost a váhu svého namáhání podepřeli poukazem na českou moc vojenskou, kterou ku podivu světa s českým jménem dosud málo obeznámeného dovedli vybudovati nejen na západních frontách, ale i dobudovati ve velkém rozsahu na širých prostorách

Ruska, že jsme si svou samostatnost, plnou samostatnost, pomáhali vybudovati vlastní silou, že jsme ji nedostali jen darem na mírové konferenci (kde bychom ji mohli dosíci jen s nenárodní dynastií v čele a v státním spojení s Maďary a alpskými Němci, jež by jisté výhody takového řešení, to jest větší bezpečnosti a větší hospodářské expanse znehodnocovalo mnohonásob), že Československo se účastnilo mírové konference jako plnoprávný kompascient, jako jeden z vítězných států Dohody, je historickým, navždy památným dílem jejich. A že toto úsilí, že tato politika Masarykova a Benešova byla plně sdílena národem ve vlasti, prokázal 28. říjen. Připraven zdaleka od dvou generací vracející se touhou po osvobození, touhou, jež nabyla živelné povahy za války a přímo umožněn diplomatickým vítězstvím Masarykovým za hranicemi, podepřel včas projevem revoluční vůle národní jejich směrnice, jakékoliv spojení s Rakouskem odmítající. A třetím činitelem, jenž byl bezděky spolutvůrcem velkého převratu, bylo Rakousko císaře Karla, Rakousko samo, jehož zmatek a bezradnost vyvrcholily nakonec v resignované vzdání se obrany.

*

Otázka, proč právě Masaryk byl určen, aby stal se nástrojem dějin v nejdramatičtější chvíli jejich, bude ještě dlouho zaměstnávatí studium jeho bohatého a mnohostranného ducha a vývoje — a já mohu omeziti se jen na několik postřehů, jež se mi jeví zvláště důležitými; vím, že daleko nedostačují žádoucímu úkolu, nehledě k tomu, že jsou zachyceny historikem, jenž s nejedním stanoviskem Masarykovým nesouhlasil. Masaryk byl víc než učenec a universitní profesor — brzo mu nestačily místnosti universitních poslucháren; po nemnoha letech stanul v národě jako zápasník a bojovník přímo apoštolské horlivosti, imponující agilnosti a houževnatosti, jenž usiloval všemi cestami, konečně i založením vlastní politické strany, aby cíle a myšlenky jeho kulturně a mravně výchovné filosofie, v jádře sociologicko-etické, jež dotýkaly se skoro všech

oborů vědních i všech stránek a starostí národního života, pronikly co možná v nejširší veřejnost a sloužily skutkem věci pokroku, jak jej chápal. Bylo by dlouho specifikovati, oč všechno tu Masaryk usiloval a co dokázal: z nejnámějších jsou jeho počiny a návrhy k plnější a dokonalejší organizaci české vědecké práce, nejvýznamnější zahájení boje proti padělaným Rukopisům, a to v zájmu poznání pravdy a cti národní. Nové myšlenky vyznačovaly i jeho účast v životě politickém v užším slova smyslu; v širším zajisté všechna jeho činnost sloužila tomu cíli: byl dvakrát poslancem a jeho zkušenosti z říšské rady a z delegací obracely konečně jeho zřetel i k politice zahraniční. Jeho vystoupení v procesu záhřebském a pak zejména Friedjungově, jehož dozvuky zaměstnávaly Masaryka v boji s ministerstvem zahraničí víc než dva roky, až do roku 1911, bylo takřka přípravou k jeho rozchodu s Rakouskem a k akci za hranicemi za války. Neobyčejná šíře jeho vědění a vzdělání, síla intelektu a duševní svěžest, jež mu dovolila rektifikovati rozličně i svá starší stanoviska (vzpomeňme, jak od obrany programu státoprávního, povahou svou konservativního, dospěl k právu přirozenému, od rozhodného zamítání jakékoliv revoluce a války k jejímu vedení, od přísně pozitivistického ducha prvního realismu, jež pozvedl vysoko nívau naší vědy — i já sám hlásím se v tom k vděčným žákům jeho — k novému víc výchovnými cíly jeho kulturní filosofie než pravým poznáním diktovanému výkladu našich dějin; lze říci, že to byl ve všech směrech pokračující vývoj nalevo), při tom mravní opravdovost a rozhodnost, přímo ethické zánění jeho myšlenky — to vše zakládalo jeho rostoucí autoritu a budilo respekt i u protivníků. Masaryk imponoval i když bloudil. Tu je příležitost, abych několika slovy dotkl se i svého sporu s Masarykem a poukázal na zajímavé paradoxon, jež konec konců sblíží obě stanoviska. Masaryk měl myšlenku národní, v níž já spatřuji nosnou sílu našeho dějinného života, za princip kulturně méněcenný, na rozdíl od ideálu nábožensko-humanitního, jež měl za původní a osnovnou vzpružinu našich dějin — ale byl to právě

Masaryk, jež ideálu českého nacionalismu pomohl k vítězství v míře před tím nikdy netušené.

Vědecká společnost naše ze značné části nepovažovala dlouho toho zneklidňujícího novotáře za učence podle svých představ. Někdy působila i domněnka, že v něm cizí, v nečeském prostředí vychovaný živel podceňuje nespravedlivě dosavadní práci a hlásá nové národu nebezpečné nauky. Je pravda, že Masaryk duchovně vyrostl v cizím školském, to je německo-moravském a vídeňském prostředí, že v mládí na rozdíl od většiny české studující mládeže té doby nepoznal vroucnost a sílu romantického nacionalismu, ale on neztrácí v cizím okolí českého vědomí, chtěl vskutku po příchodu do Prahy nikoliv odzbrojovati českou sebedůvěru, nýbrž právě naopak vytyčením vyšších úkolů a metod práce dáti české národní snaze základ pevnější. Byl to právě jeho původ z okrajin uvědomělé oblasti národního života a jeho výchova ve Vídni, jež jej k jeho životnímu úkolu vychovaly především. Jeho původ z moravského Slovácka přispěl k tomu, že mohl brzo pojmuti do svého zájmu studijního a výchovného a pak i do svého osvoboditelského programu Slovensko a přispěl jistě i k jeho zájmu o Slovanstvo vůbec, jež projevil se nejen opětovnými studijními cestami, ale zejména pronikavým studiem ruské duše, jak se jeví ve vrcholných dílech národního písemnictví. A co je neméně důležité, jeho vysokoškolské dojmy a styky ve vídeňském světě duchovním přičinily se především o jeho evropské vzdělání a jeho evropskou orientaci. Nebyla to nikterak orientace jenom německá — Masaryk naopak byl žákem a stoupencem filosofie francouzské a anglické a vůbec vliv anglosaský na jeho mravní a intelektuální vývoj jest snad nejdůležitější (vzpomeňme, že i svou choť nalezl v tomto prostředí). Tomu především sluší děkovati za jistotu i pohotovost, snad někdy poněkud sebevědomě zdůrazněnou, s níž mohl hned po vstupu na českou půdu ukládati českému životu vyšší úkoly ideové a potom za války v daleké cizině, v Anglii, Rusku i Americe, ujmouti se s přípravou dokonalejší, než měl kterýkoliv z čes-

kých politiků té doby, své vrcholné role dějinné. V rozdílu mezi ním a nedůvěrou domácích protivníků šlo — aspoň z části — o dvojí koncepci vlastenectví, či chcete-li nacionalismu — Masaryk stál o vlastenectví, jež by sneslo evropské měřítko, vlastenectví vyzbrojené pokrokovým duchovním úsilím ciziny, jehož předními složkami podle jeho přesvědčení měly být ideály všelidské, snaha o pravdu a právo, péče o pokrok demokracie a sociální spravedlnosti. V tom všem vykonával od doby, kdy jako prezident republiky zřízené v podstatě v duchu jeho demokratických ideálů spoluurčoval (přes dost omezený vliv, jež mu ponechávala naše ústava) vývoj našeho státu a společnosti, vliv nemalý. Jeho nadúze a samolibě národní zaujetí povýšené stanovisko pomáhalo i raziti politicky prozíravější a spravedlivější cestu zejména k menšině německé v naší republice — co v tom směru Masaryk před válkou i po ní nejednou pověděl, nebo za žádoucí označil, mám za zvlášť významný doklad jeho osvíceného a zralého chápání situace.

Masarykovi osud popřál, aby mohl žít a bdít nad zdarem svého díla dlouhou řadu let a těšit se úctě a autoritě jako žádný Čech, a to v celém světě kulturním, jenž v něm uznává jednoho z duchovních vůdců a představitelů nové Evropy. Jak neobyčejný význam má tato skutečnost pro náš mladý stát a pro jeho postavení ve světě, netřeba doličovat. Opětující dnes, v dovršeném 85. roce od jeho zrození, v slovech díky a obdivu své pozdravy, zavíráme je přáním, aby to velké štěstí, jímž osud podpíral jeho činy a úspěchy, bylo — pokud možno za jeho účinné pomoci — údělem národu a státu jeho i v další budoucnosti.

Dějiny lidstva opravdu nové, jak je počítáme od velké revoluce, t. j. ne pouze francouzské, nýbrž průmyslové revoluce přetvořivší svět více za půldruhého století než předešlá doba za tisíciletí, ukazují vedle netušeného vzestupu hmotné, technicko-hospodářské kultury nevídané změny v kultuře ideové a v společenském životě národů vůbec. Nehledíme-li ani k osamostatnění severoamerických států jako ouvertuře osvobozovacího pochodu a k vnitřnímu občanskému osvobozovacímu procesu francouzského národa, ukazuje mapa Evropy řadu národů postupně osvobozovaných jednak více vlastní silou, jednak pomocí velkých národů kulturních: Řecko, sjednocenou Itálii, sjednocené Německo, balkánská knížetství (Bulharsko, Srbsko, Rumunsko), až světová válka dovrší tento postup úplným osvobozením balkánských států a k nim připojí také osvobozené Československo, restituované Polsko a nové státy baltické. A tyto historické události a změny nemají svůj původ tak v poměrech mocenských a hospodářských, jako mají spíše základ ideový: myšlenku svobody a rovnosti, v poslední její formulaci jako ideu sebeurčování, která se přiznává i národům malým.

Osvobození těchto jednotlivých národů, jsouc v první řadě jejich dílem, je spíato s určitými jmény, u nás název *O s v o b o d i t e l e* je dán — *a právem* — našemu prezidentu *T. G. Masarykovi*.

Co totiž je s mezinárodního, světového hlediska dovršení evropského osvobozovacího procesu, je se stanoviska našeho, českého a slovenského, dovršení našeho pochodu obrozovacího, obnovení a rozšíření českého státu v republice Československé a to je s Masarykova osobního hlediska vyvrcholení a sloučení veškeré jeho

dosavadní činnosti. Masaryk je zde nejen symbolem ztotožnění vývoje světového a národního i osobního, nýbrž pokud je to v době velkých massových hnutí jednotlivci také možno, také jeho význačným činitelem.

Toto soustředění a vyvrcholení Masarykovy životní činnosti, jež pokračuje i po válce, aby novou organizací států osvobozených v útvar nadstátní upevnila osvobození národa, bylo zahájeno prací vědeckou a filosofickou, která tvoří její základ nejen časový, nýbrž i věčný, a zároveň s ní se dále rozvíjí. Načrtnouti růst jeho filosofického díla a jeho splývání s celou činností Masarykovou, ukázati na syntesu filosofie a života, osobnosti a díla, jejich jednotný a vždy bohatší a obsažnější vývoj o výročí již jen s čistě lidského hlediska tak vzácném, jest mým dnešním úkolem, jímž mne akademický senát poctil a jehož si velmi vážím jako žák a posluchač Masarykův, kterému se dostalo od jeho bývalého učitele zmocnění vykládati, spolu s jinými kolegy, tytéž nauky na téže fakultě. Je zřejmé, že mohu zde učiniti tak pouze ve zkratce, která při tom bohatství myšlenek a činů bude jen výběrem, a k tomu ještě silně abstraktním.

Nehledíme-li k menším článkům, jest hned první jeho velký spis, „Sebevražda“, charakteristický pro jeho portret vědecký i lidský. Ukazuje, že jeho vědecká práce vychází jen ze silných podnětů životních, že tyto zpracovává přesnou metodou vědeckou v celé jich plnosti a hloubce, v jich příčinách i následcích, od analýsy postupujíc k synthese, aby ukončila návodem k nápravě. Analysuje-li totiž v Sebevraždě umdlený a rozervaný typ moderního člověka, končícího dobrovolnou smrtí, a vidí-li hlavní příčinu této moderní sebevraždy v nejednotnosti světového a životního názoru, způsobené úpadkem náboženskosti, vzrůstem ireligiosity, naznačuje i therapeutiku sebevraždy a dalšímu světu filosofickému a vědeckému úsilí dává tím nový, základní úkol, který provádí v *Základech konkrétné logiky* a oněch menších článcích a studiích, jež se i předmětem a časem kupí kolem tohoto jeho

programového díla: zkoumati otázku jednotného názoru na svět a život. Ježto pak dochází k názoru, že jedině věda může člověku poskytnouti poznání jisté neb aspoň pravděpodobné a že tedy jedině vědecký názor na svět a život je oprávněn, podniká třídění a hodnocení věd, jež by ukázalo, jak a čím které vědy a které skupiny věd pomáhají tvořiti lidskou vševědoucnost, filosofii. Odmítá druhý praktikovaný neb vedle vědeckého názoru přibíraný světový a životní názor, opřený o theologii, náboženství zjevené, církevní, poněvadž neuznává dvojí pravdy, dvojího způsobu poznávání, ježto člověk je bytostí jednotnou. Ježto Masarykův zrak je stále obrácen k životu, skutečnosti, zdůrazňuje proti příliš abstraktním filosofům a proti spekulativní metafysice, k níž vždy, jak sám praví, počítoval nechuť, vědění konkrétní a vědu s jejím schematisujícím a generalisujícím poznáním doplňuje bezprostředním názorovým poznáním uměleckým, jak se jeví v umělecké tvorbě.

Jestliže již v *Konkrétné logice* a ve studii o *Humově skepsi* zkoumá také problém prostředků a jistoty poznání se zřetelem k možnosti jednotného názoru světového, činí tak důkladněji a rozšiřuje svůj zájem v článcích *Moderní filosofie a náboženství*, kde rozborem a kritikou vynikajících filosofů 18. a 19. století: Huma, Kanta, Comta, Spencera a z domácích Smetany, klade filosofii za úkol podati výklad života, života celého, skutečného, ale musí podati syntesu tvůrčí a při tom kritickou. Tak končí po této stránce jeho filosofie kriticizmem, ovšem skladným, tvořivým. Zároveň se orientuje dvojím směrem: určitěji k náboženství a blíže k životu.

Odmítá-li totiž theologii zjevenou jako orgán mythu, neodmítá tím náboženství, nýbrž zkoumá v uvedené studii jeho pojetí u jednotlivých filosofů, zkoumá ve studii *Moderní titanism* jeho vliv i nedostatek jeho u hrdin nejvýznačnějších literárních děl moderních, zkoumá již od prvních svých prací a pak zejména v *Janu Husovi* a dalších spisech jeho skutečné, historické formy a pro-

dělává posléze sám na sobě vývoj od náboženství pozitivního, jež by bylo možno zreformovati, k náboženství nezjevenému, filosofickému, jež by bylo podrobena stejně kritériím rozumovým, vědeckým, jako každá jiná lidská duševní činnost, k náboženství, jež by bylo spíše ústředním hlediskem, principem životním, směrnici veškerého života, životem sub specie aeternitatis, jak to formuluje uprostřed těchto zápasů *V boji o náboženství* a v *Amerických přednáškách*, ač již dříve také některé spisy o filosofii českých dějin ukazují definitivní formulaci jeho stanoviska. Odtud pak také vyplývá poměr vědy o náboženství — theologie vědecké, filosofické k filosofii.

A zároveň Masaryk dořešuje konečně poměr mravnosti k lidskému životu a zvláště k náboženství, poměr ethiky k filosofii a vědě. Je-li náboženství poměrem člověka k celému světu a zvláště k Bohu, poměrem především citovým a prožívaným, a je-li mravnost poměrem člověka k člověku, vyplývá z toho, že v náboženství jest mravnost zahrnuta a že jest na náboženství založena. Ale Masaryk nepřestává zdůrazňovati, že toto náboženství jest jiné, než se oficiálně podává. Jeho ethika není tedy náboženskou, theologickou ethikou v běžném pojetí, není také ethikou autoritativní ve svém původu a ve své sankci, naopak ježto filosofie má podati výklad života, stává se mu ethika částí filosofie, vševědoucností, a to podstatnou, hlavní částí, ježto život spočívá a projevuje se jednáním. A opět dějinným studiem, zvláště křesťanství a dějin českých a konsultací nejrůznějších myslitelů dochází od přirozeného základu mravnosti, citu a sympatie uvedených v soulad s rozumem, k nejvyššímu ideálu ethickému: ideálu humanitnímu, lidství co nejintenzivnějšimu v lidstvu co nejextenzivnějšim, k nejvyšší člověčnosti v nejčetnějšim člověčenstvu, projevujícím se vzhledem k omezenosti lidských sil nejprve v užší skupině rodinné a národní a tkvícimu v lásce k bližnímu jako ve svém těžišku (*Ideály humanitní*). S tohoto hlediska nejšířšího lidství řeší

pak všechny konkrétní problémy mravní, otázku ženskou, pohlavní, ostrázlivění atd. atd. v řadě brožur, přednášek a článků.

Masaryk požadoval, aby filosof nebyl toliko filosofem, nýbrž aby při tom byl odborníkem v některé vědě. Sám — a odpovídalo to nejen jeho počátečnímu zájmu, nýbrž celé činnosti veřejné, praktické, neboť má-li filosofie a věda býti teorií pro život, tedy tuto teorii pro život politický musí dávat sociolog — zabýval se obzvláště a trvale a stejně jako filosofii, ne-li více, sociologií. Na závěrech sociologických pak budoval z velké části svou filosofii a etiku. On ostatně sociologii v jejím moderním pojetí k nám přináší, zjednával jí v naší vědecké obci a mezi vzdělanci právo občanské a mezinárodní vědu sociologickou opět obohacuje svými díly. A tuto sociologii praktikuje především na současné společnosti a jejích nesnázích a pěstuje proto především sociologii konkrétní: odtud jeho studium moderní sebevražednosti, moderní literatury jako výrazu soudobé společnosti, marxismu a sociálního a politického hnutí jím vyvolaného, proto jeho slovanské a speciálně ruské studie. Proto také klade sociologii proti upřílišněnému kultu historie, proti historicismu a evolucionismu staví realism, proti pouhému vývoji věc, jež se vyvíjí, proti studiu dějin, jejich průběhu, vývoje pro dějiny a vývoj sám, proti romantickému kochání se v minulosti studium dějin a vývoje jich pro jejich cíl, směr, účel, smysl; historii především potud, pokud zasahuje nebo pomáhá tvořiti přítomnost, současnost, historii chápanou ne ve svém schematu, nýbrž ve své plnosti, zkrátka proti pouhému dějepisu dějezpyt a filosofii dějin. Proto na př. tak pozorné studium českých dějin (*Česká otázka* a jiné spisy), ruských dějin (*Rusko a Evropa*) a posléze dějin světových (*Světová revoluce*). V sociologii obecné si určí především (v *Sociální otázce* a j.) poměr individua a společnosti ve smyslu svého základního problému součinnosti, kooperace, určí si vztahy a vzájemný poměr činitelů společenských, hybných sil společnosti, odmítaje historický materialism a vyzdvi-

huje činitele ideové, ať náboženské, ať rozumové, ať mravní, a posléze hledí vystihnouti cíl vývoje společnosti, nejen naší, české, nýbrž společnosti vůbec, speciálně evropské, západní civilizace, odmítaje býti více než Evropanem, ježž nyní formuluje, zejména pod vlivem světových událostí, jako demokratisaci, zakládající se na mravnosti, dospívaje tak k synthese, jak ji theoreticky požadoval dříve.

A tak formulují se postupně hlavní principy jednotného názoru na svět a život, jednotná filosofie, přijímající za svoje nejvyšší měřítko rozum a vědu, jejichž kritériím podrobuje veškeru činnost lidskou i náboženství. Světový názor theistický, přijímající pro celý kosmos plán a účelnost a Prozřetelnost pro svět společenskodějinný, ale zároveň vyžadující spolupracovníctví člověka, u něhož uznává nesmrtelnost duše, a Boha. Tento theism nedovoluje chápati svět jako vzniklý jednotným, tedy vesměrným vývojem, nýbrž považuje za pravděpodobnější teorii tvoření, i když přijímá vývoj společenský jako fakt. Ve shodě s tím stojí Masaryk také na stanovisku mírného dualismu proti monismu a zejména materialismu. Potřebuje-li světový názor těchto principů pro svou soustavnost a jednotnost, jádrem filosofie, která jest životosměrná, jest ethika jako věda o dokonalé správě života, o smyslu života. Tento dává životu jednotlivcovu ideál humanitní, ideál lidství, lidskosti, t. j. svobody, rovnosti a lásky k bližnímu, energický to ideál mravní, je-li pojat kladně a soustředěně. Se stanoviska společnosti jeví se tento ideál spíše jako demokratism, jako její uspořádání politické, hospodářské, mravní, náboženské a kulturní na ideách svobody, rovnosti a lásky a skutečněné součinnosti jednotlivce s ostatními, se společností. Proto sám označuje tento svůj světový názor jako *demokratism* neb *humanitism*, podle jeho převládající složky, neb protože základní problém veškeré filosofie jest podle něho poměr subjektu a objektu, ježž řeší jako součinnost, spolupůsobení: ducha a světa vnějšího v poznání, tvůrce světa, Boha a člověka

v metafysice a náboženství, jedince a společnosti v ethice a sociologii, za *synergism*. Po stránce noetické lze označiti jej jako *kriticism*.

Historicky řadí se Masarykova filosofie k velkému proudu myšlenkovému zdůrazňujícímu životosměrnou funkci filosofie, který vycházejí z filosofie Baconovy dospívá přes positivism Comtův a Millův až k modernímu pragmatismu a jeho jednotlivým obdobám filosofie činné, demokratické, ale bez jeho více méně subjektivní a utilitaristické noetiky nedoceňující teorii, dále k těm příbuzným hnutím, jež proti pantheistickému a evolučnímu monismu převládajícímu koncem století zejména vlivem Spencerovým obnovují hypotézu theistickou a dualistickou neb pluralistickou, proti různým iracionálním methodám racionalism a kriticism, proti krajně idealistickým soustavám s jedné a krajně realistickým směrům s druhé strany realism kritický, konkrétní. České filosofii pak dal místo převládající základy německé v positivismu a částečně v evolucionismu bási západní, již později vyrovnal německým kriticismem v plně evropskou.

Tento ideový růst, tato krystalisace do ostřejších hraní neděje se jenom tichým studiem a přemýšlením, jak bývá u většiny filosofů, nýbrž zároveň a střídavě v bojích literárních, vědeckých, náboženských a politických, v nichž jeho idee jsou ověřovány a utvrzovány, opravovány a nové podněcovány. V Masarykovi vzhází krátce po smrti Palackého, který organisoval český život kulturní v předchozím půlstoletí, nový kulturní organisátor. Ježto mu jde v první řadě o vědu, opatřuje jí nejprve samostatný orgán v Atheneu; aby rozmnožil její působitě, vznáší požadavek druhé, event. i další university, od počátku pracuje o její popularisaci a socialisaci projektem nového, časového slovníku naučného, dělnické akademie a universitních extensí, hájí její svobody jak zkoumání tak učení, ať proti šovinismu, záhy po svém příchodu do Prahy bera na sebe hlavní tíhu boje

rukopisného, ať proti církevnímu útlaku (Wahrmunda, sebe sama zejména proti katechetům), všemi prostředky umožňuje badání vědecké a jeho publikaci ať již jako mladý profesor na př. fondem na podporu vydávání náboženských památek ať jako prezident republiky umožňuje vydávání spisů na př. Dobrovského, Šafaříka atd. Po Palackém přejímá ponenáhlu také organizaci našeho veřejného a politického života. Zakládá-li ji Palacký především na historii za podpory filologie, Masaryk zakládá ji na filosofii, t. j. zejména na ethice a sociologii a sociálních disciplínách, počítajíc k nim ovšem i historii. Vnáší do veškerého života, soukromého i veřejného stejné principy ethické, žádaje, aby veškeren život byl nesen pravdivostí, poctivostí, spravedlností. Veškeré velké zápasy, které s domácí i později rakouskou a cizí veřejností vedl, byly povzneseny k vítězství právě těmito ethickými ideami, rukopisný boj vedl se o pravdu poznání, obhajoba židů z rituální vraždy byla zároveň zápasem za spravedlnost a humanitu, rovněž procesy záhřebský a jugoslávský atd.

Z jeho sociologického pojetí vyplývalo dále, že politika, kterou konal, nebyla politika v běžném slova smyslu, vedená ještě k tomu obvykle nevysokým způsobem, nýbrž politika vědecká, vědecká methodou i šíří předmětu, a politika kulturní v nejširším slova smyslu, zdravotnická, populační, národní a sociální, jak ji Masaryk dělal již v Rakousku, předbíhaje celou řadou požadavků politiku rozvíjenou až v republice, jako na př. požadavkem pozemkové reformy proti převaze latifundií, osmihodinového dne pracovního atd. Rozsahem postupuje jeho politika od české otázky, s níž záhy spojuje slovenskou budoucnost v rámci bývalé monarchie, přes jihoslovenské procesy a intervenci na Balkáně na forum mezinárodní, ve světovou revoluci, aby jí byla také ona rozhodnuta. Holandsko, Itálie, Švýcarsko, Francie, Anglie, Rusko a Sibiř, Amerika jsou hlavní území jeho výpravy výzvědné, propagační, vojenské a osvobozovací, kon-

čící úspěšně v moderním demokratickém útvaru státním: v samostatné republice československé. Státník-president pokouší se vnést svět ideí do světa republiky, ale dovede také podřídit své názory filosofické skutečnému státnímu zájmu.

Toto jeho nejrozlehlejší působišť, jež si lze mysliti, tato jeho spolupráce se všemožnými činiteli publicistickými, politickými a vědeckými ve všech zemích evropské kultury, nejen západní, odpovídá plně jeho vnitřnímu růstu kulturnímu a jeho filosofii a dává vznikati mohutné, navzájem se pronikající synthese myšlení a jednání, činnosti a vlivu, jdoucích až k plnému evropanství.

Masaryk vyrůstá v školské kultuře převážně německé, vybudované arci na základě klasické kultury, k níž má vždy intimní vztah a nejintimnější k Platonovi; z oné váží především methodu, systém, organizaci, tedy kulturu vnějšího pořádku, později také od některých jejích duchů, jako Herdera, humanitu a od Kanta criticism, odmítaje však její nesvobodu a jejího ducha massového. Vyrůstaje však v jejím prostředí vídeňském, jež vlivem Brentanovým a Gomperzovým proti filosofii čistě německé, kantovské, novokantovské a idealistické ukazovalo na filosofii Comtovu a filosofii Humovu a Millovu, osvojuje si záhy kulturu francouzskou s jejím racionalismem a pozitivismem jako vzorem myšlení jasného a vycházejícího z faktů drobných, všedních i s její iniciativností, a dále kulturu anglickou s jejím empirismem a konkretismem, jejím ethickým a praktickým rázem náboženské provenience, a její americkou odnož, do jejíhož průkopnického optimismu Masaryk zvláště vrostl v krásném soužití se svou chotí, které tvoří rovnocenný pendant k ideálnímu manželství Millovu. Citová složka, zastoupená v těchto civilisacích úhrnem méně než rozumová a volní, jest u něho posílena a živena kulturou slovanskou, zejména ruskou, jejíž krásnou literaturou i humanitní filosofii dějin tento „duchovní syn Dostojevského“ se prohlubuje zejména hlavně od roku 1882, arci vedle

realismu. S tímto universalismem světovým spojuje pak v Praze Moravan slovenského původu po otci a slovenského temperamentu pozorné studium českých dějin, nad něž nezná větších, aby z nich vyčerpал a zajistil bezpečnou základnu národního rozvoje. A právě toto příslušenství k malému národu, jež umožňuje jeho členům sledovati celý život národa ve všech jeho projevech, ideových i praktických, jež umožňuje lépe poznati také jeho vnitřní souvislost, které nedovoluje sice vyvíjeti určité specialisované úsilí v libovolných rozměrech, ale vede spíše k jednotě v mnohosti, tato zvláštní vlastnost, tvořící také jednu stránku problému malého národa, podporovala sloučení nejrůznějších podnětů v jednotnou výslednici harmonického názoru světového. Tato ideová a kulturní syntéza, toto ideové evropanství, jež se skládá poněkud a kriticky a s počátku převážně jen studiem a osobními styky, jest dotvrzována akcí veřejnou a politickou ve věku mužném a ve stáří — od hilsneriády a jugoslávských procesů — v činné evropanství, takže hlasu „of the old man of Europe“ jest pozorně nasloucháno v celé oblasti evropské civilizace.

Tato jednota názoru a života jest umožněna a podmíněna jeho osobností. Máme-li ji vystihnouti, nepotřebujeme hledati žádného zvláštního pojetí, nýbrž stačí nám chápati ji jako soulad základních schopností daných v mimořádném stupni: pronikavého a jasného myšlení, jemného citění a silné vůle, jež stmeluje hluboké ethos odpovědnosti a neutuchající vnímavost pro nové a schopnost dalšího vývoje. Tento neúmorný hledač pravdy, který dovede spojovati všestrannost s hloubkou, odbornictví s filosofickým polyhistorismem, idealism se smyslem pro skutečno, pevnost přesvědčení s přístupností kritice, má také odvalu, jako málo kdo z jeho generace a skoro jako málo kdo z jeho národa, hájit svých názorů a uplatňovati je proti mocným jednotlivcům i rozvášněným davům i starým institucím politickým a církevním, a ztělesňuje lépe než kdo jiný Husovo sedmero

pravdy. Jeho cit s utlačeními a poniženými a jeho cit pro spravedlnost a odpor ke křivdě vedou k obranným akcím vytrvalé houževnatosti ne nepodobným těm, jež kdysi Voltaire vedl pro spravedlnost jiných, a tohoto pověstné „Écrasez l'infame“ uskutečňuje na politickém poli proti největšímu nepříteli svého národa a pokroku jeho i Slovanstva. A při tom všem opačně, než jak bývá ve stáří většinou údělem a jak to nacházíme jen zřídka i u duchů vynikajících, jako na př. u Milla, přibývá vnímavosti pro nové myšlenky a s ní odvahy k akcím vždy smělejšími, jak ukazuje jeho vzestup od požadavku autonomie českého národa ve federalisovaném Rakousku k jeho naprosté samostatnosti v Rakousku-Uhersku rozděleném, od cesty pouhých mírných reforem k revoluci obranné a reformní, od opravného pouze individualismu k individualismu sociálnímu, či správněji k individuálnímu socialismu, od náboženství církevního a sektářského k náboženství nezjevenému, osobnímu, důrazně vznášený požadavek převýchovy atd. Proti osobnostem esthetické, jako Goethe, proti nábožensko-ethické a asketické jako Hus, proti theologickému muži touhy jako Komenský, je sloučením osobnosti vědecké s náboženskou, mravní bez askese a bez mučednictví, esthetické a politické, ducha a činu, vědy, theorie a praxe.

K těmto šťastným osobním podmínkám přidejte důležitost, ba osudovost dob, v nichž jest mu dáno žítí: rozmach národa, který se vzchopuje k bohatšímu, plnějšimu životu a volá jej na zpět vydobytou, nejvýznačnější svou institucí kulturní, rozmach politického života v říši, způsobený všeobecným hlasovacím právem a ukazující cestu k nové, soustavnější demokracii a posléze nejosudovější okamžik: revoluci světovou, životní zkoušku národa a jeho představitelů. Masaryk nejen vždy pochopil osudový význam těchto dob, nýbrž také vždy ho využil a pomohl jej rozhodnouti ve prospěch svého národa. Řízení Prozřetelnosti či vybraný jedinec vedoucí svou prozíravostí a svou energií národ a

jím i lidstvo k lepší, lidštvější budoucnosti, ale v každém případě pravý muž na pravé místo a v pravé době!

Filosof-vychovatel mládeže zahajuje dílo — státník-vychovatel národa je dovršuje — učitel, který nikdy nežádal, aby jeho žáci přísahali na slova učitelova, ale který ukládá přísahu na slova pravdy a činy spravedlnosti a lásky. Jím universita Karlova, jako kdysi Husem, zasáhla hluboko do osudů národa. Aby tento zásah zůstal trvale blahodárným, jest nutno střežiti jeho dílo, střežiti je v duchu a v pravdě a tento veliký úkol bude zajisté Karlova universita konat horlivě, vděčně a ráda!

SPECTABILIS DĚKAN FAKULTY FILOSOFICKÉ
PROF. PHDR. FRANTIŠEK LEXA

Akademický senát university Karlovy poctil mne úkolem, abych jako děkan filosofické fakulty zakončil tuto slavnost na počest osmdesátýchpátých narozenin presidenta Československé republiky Tomáše Garrigua Masaryka, který byl dlouholetým členem profesorského sboru této fakulty, a jest jejím čestným profesorem.

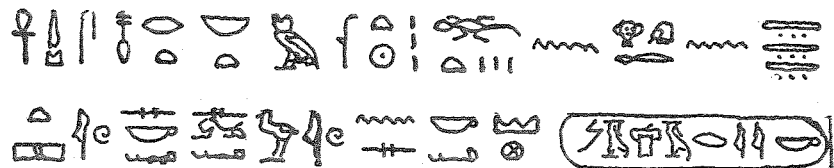
Bývá zvykem, že při oslavě profesora vystoupí také některý jeho posluchač, aby vyslovil profesorovi vděčnost svou a svých kolegů za kus jeho života, věnovaný výchově studentstva; to je druhá má funkce, která mi dala podnět k obsahu tohoto krátkého proslovu.

Přednášky profesora Masaryka na filosofické fakultě Karlovy university se nesly dvěma směry: byly to jednak přednášky teoretické, jejichž obsahem byla logika, noetika, sociologie a dějiny filosofie, které navštěvovány byly většinou jen posluchači filosofie; jednak byly to přednášky o praktické filosofii, jejichž předmětem byla témata nejrůznější a pro nás vřdycky aktuální: národnost, náboženství, etika, sociální otázka, dějiny, právo a jiné, neboť v nich profesor Masaryk projevoval své názory na minulost, přítomnost i budoucnost. V těchto přednáškách my filosofové jsme tvořili jen mizivou menšinu; největší tehdejší posluchárna bývala přeplněna do nemožnosti posluchači, jejichž převážná většina patřila fakultě právnické. Etický požadavek praktické filosofie Masarykovy, který kladl inteligentu, byl: vzdělání poskytuje vzdělanci velké výhody a práva, ale ukládá mu i povinnost své vzdělanosti využívat. Kdo se naučil myslet, jest povinen myslet a nemá bezmyšlenkovitě přijímat hesla ať vědecká nebo mravní, politická, umělecká, nebo jakákoliv jiná.

Masarykovou institucí vědecky výchovně nejpůsobivější — mohli souditi z vlastní zkušenosti — byl jeho filosofický seminář. Z logiky již na střední škole jsme poznali pravidla správného myšlení; dověděli jsme se, že se toto myšlení má dít v pojmech, k pojmu, že se dochází definicí, jak se z pojmů tvoří soudy a úsudky atd., a všechno bylo doloženo dokonale poučnými příklady, jako „opice jest ssavec čtyřruký“ nebo „součet úhlů v n-úhelníku jest $(n - 2) \pi$, tedy v trojúhelníku 180° , v čtyřúhelníku 360° , v pětiúhelníku 540° atd.“, ale co s tím skvělým aparátem, ocitneme-li se před vědeckou polemikou, náročným beletristickým dílem nebo programem politické strany? Tomu jsme se učili v Masarykově semináři, a byly to poznatky zde získané, které mne přes živelný odpor po letech z matematika přeměnily na kulturního historika a filologa; a domnívám se, že můj případ není ojedinělý!

Uplynulo čtvrt století od doby, kdy profesor Masaryk naposled přednášel na filosofické fakultě university Karlovy a proto již jen starší členové profesorského sboru této fakulty jsou jeho bývalí posluchači.

A nejen jménem jich, ale i jménem všech ostatních učitelských sil naší fakulty i jménem jejího studentstva přeji panu presidentu Československé republiky Tomáši Garrigu Masarykovi, jsa egyptolog, po staroegyptsku:

ónech voze³ soneb nofret nibet m rmpovet óšvet n beri-tep ó³ n to³ev Československo Masaryk

po česku:

život, zdraví, svěžest a všechno dobré a krásné po mnohá léta nejvyšší hlavě zemí Československých, Masarykovi.

UNIVERSITA KARLOVA

T. G. MASARYKOVI

Tuto publikaci projevů a přednášek, učiněných na slavnostním shromáždění, které konala universita Karlova dne 6. března 1935 ve velké aule Karolina na oslavu 85. výročí narození T. G. Masaryka, vydal

Akademický senát university Karlovy

nákladem „Orbis“ Praha XII.

KE DNI 7. BŘEZNA 1935